

Stimuleringsproject in vogelvlucht

Het **Stimuleringsproject LOB in het mbo** startte in 2010 in opdracht van het ministerie van OCW om de loopbaanoriëntatie en -begeleiding in het mbo naar een hoger plan te tillen. MBO Diensten ging het project uitvoeren, in nauwe samenwerking met de MBO Raad en SBB en in actieve samenwerking met wetenschap en onderwijs. Twee jaar lang werd er binnen het Stimuleringsproject gewerkt aan praktische handreikingen op diverse onderdelen, zoals 'intake', 'visie en beleid' en 'deskundigheidsbevordering'. Er werden veel resultaten geboekt, maar er was op dat moment (nog) geen ruimte voor implementatie, verdieping en verbreding.

Om deze stap te zetten is het project verlengd tot en met 31 december 2015. In deze projectperiode zijn er diverse materialen (door)ontwikkeld en is de focus (deels) gericht geweest op implementatie. Het ging hierbij met name om resultaten die een directe relatie hebben met sectoroverstijgende speerpunten, zoals de bevordering van de instroom in tekortsectoren, specifieke zaken voor zowel excellente als kwetsbare studenten binnen het mbo en de ontwikkeling van informatievoorziening en kennisdeling. Het project eindigde op 31 december 2015.

Fundament voor leven lang leren

Door loopbaancompetent gedrag aan te leren leggen studenten een fundament voor een leven lang leren. Dat is nu essentiëler dan ooit; de arbeidsmarkt verandert en van de toekomstige beroepsoefenaar wordt meer zelfsturing verwacht. Hij of zij is breder opgeleid, maakt gebruik van wisselende vaardigheden en technieken, leert in kortere trajecten, bindt zich minder aan vaste werkgevers en heeft in zijn beroepsleven meerdere banen. Tijdens de mbo-opleidingen van nu moet de basis worden gelegd voor het loopbaanleren van de toekomst. Studenten moeten met hun docenten in gesprek kunnen gaan over de zin en betekenis van hun ervaringen als aankomend werknemer en als burger.

LOB sluit aan bij het beeld dat geschetst wordt in 'Het mbo in 2025', het manifest voor de toekomst van het middelbaar beroepsonderwijs (door o.a. de MBO Raad). Het vergroot tegelijkertijd de slagingskans van diverse maatregelen die nu spelen, zoals Excellent Vakmanschap, de invoering herziening kwalificatiestructuur en de hieraan inherente keuzedelen. LOB is dus geen op zichzelf staand vak of project. Het is een wezenlijk onderdeel van het integrale onderwijsproces, staat in nauwe verbinding met tal van lopende onderwijsprojecten en legt een basis voor een leven lang leren.

'Docenten met een sterke oriëntatie op de beroepskwalificaties en het vaste curriculum zullen hier moeite mee hebben. Het vraagt ook van de docenten om bekwaam te zijn in zelfreflectie, het kunnen onderzoeken van motieven, affiniteiten en drijfveren.'

Wetenschapper, citaat uit Behoeftetepeiling onder het werkveld over de toekomst van LOB in het mbo

Opzet voor de reflectieve dialoog

De vijf loopbaancompetenties

Uit diverse onderzoeken blijkt dat jongeren behoefte hebben aan begeleiding bij het maken van de juiste opleidings- en beroepskeuzes. LOB geeft een student meer inzicht in zijn eigen kwaliteiten, mogelijkheden en drijfveren. Zo helpt LOB een student bij het maken van de juiste vervolgstappen in zijn studieloopbaan en beroepskeuze. Concreet gaat het bij LOB om het ontwikkelen van vijf loopbaancompetenties. Hoewel af en toe verschillende termen gebruikt worden, gaat het op het vmbo en het mbo om dezelfde vijf loopbaancompetenties:

- 1 Capaciteitenreflectie:** Ontdek je talent
- 2 Motievenreflectie:** Ontdek je passie
- 3 Werkexploratie:** Onderzoek je werkplek
- 4 Loopbaansturing:** Zelf aan zet
- 5 Netwerken:** In gesprek met

Om studenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van hun loopbaancompetenties is het belangrijk dat mbo-instellingen, naast het voeren van het juiste gesprek met de student, in het curriculum loopbaanlessen en LOB-activiteiten programmeren, waarin studenten hun vaardigheden kunnen trainen. Denk aan het leren netwerken, het oefenen met benoemen van kwaliteiten en motieven, het inzicht krijgen in verschillende beroepen, et cetera.

'Het gedachtegoed van LOB spreekt mij aan. Vooral met als doel de student te vormen als mens zodat hij of zij in deze sterk veranderende maatschappij in staat is op eigen kracht en bewust het hoofd boven water te houden. Leren nieuwe kansen te zien en deze ook te benutten.'

Docent, citaat uit: Behoeftetepeiling onder het werkveld over de toekomst van LOB in het mbo

Stimuleringsproject LOB in het mbo (2010-2015)

Overzicht in bouwstenen en opbrengsten

Colofon

Deze publicatie is geschreven in het kader van het **Stimuleringsproject LOB in het mbo**. Dit project werd gesubsidieerd door het ministerie van OCW en uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van MBO Diensten. www.lob4mbo.nl

Redactie en realisatie: Ravestein & Zwart
Vormgeving: Lauwers-C
Oplage: 500

December 2015

Loopbaan Oriëntatie Begeleiding

Echte aandacht voor kwaliteiten, mogelijkheden en drijfveren

In onze maatschappij moeten jongeren al heel jong een keuze maken voor een studierichting. Zo vroeg zelfs dat ze soms niet precies weten wat ze later willen worden. Dit kan grote gevolgen hebben: valt de opleiding tegen, dan is de kans op uitval groot. Loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB) is het geheel van activiteiten waarmee de mbo-instelling de student ondersteunt bij het ontwikkelen van zijn zelfsturend vermogen en het ontwikkelen van zijn loopbaancompetenties: kwaliteitenreflectie, motievenreflectie, werkexploratie, loopbaansturing en netwerken. De student leert deze competenties in samenhang te ontwikkelen vanuit reflectie op ervaringen en het gesprek hierover. Hierdoor leert de student om gedurende zijn leerloopbaan en in zijn arbeids- en levensloopbaan vanuit zelfinzicht tot goede keuzes te komen, doelen te bereiken en zodoende zijn of haar loopbaan te sturen. Informatievoorziening blijkt hierbij in de meeste gevallen een meerwaarde te hebben ter bevestiging van de keuze van de student.

'Dat loopbaanleren voor ons een absolute must is, staat als een paal boven water!' *Vertegenwoordiger bedrijfsleven, citaat uit: Behoeftetepeiling onder het werkveld over de toekomst van LOB in het mbo*

'Ik vind het zeker belangrijk dat je in je toekomst iets gaat doen wat je leuk vindt en waar je goed in bent. Als je dit niet doet, dan zal je niet gelukkig worden. Wanneer je dit op tijd achterhaalt, dan scheelt het je al veel tijd, geld en ellende in je toekomst.'

Student, citaat uit Mbo'ers aan het woord over LOB

Loopbaangerichte leeromgeving

Door het creëren van een loopbaangerichte leeromgeving kunnen onderwijsinstellingen leerlingen en studenten beter begeleiden bij hun keuzes in de (onderwijs)loopbaan. Dit verstevigt hun arbeidsidentiteit en ze ontwikkelen hun loopbaancompetenties. Een loopbaangerichte leeromgeving voldoet aan de volgende voorwaarden:

- De leeromgeving is **praktijkgestuurd**. Richting en identiteit zijn niet te ontwikkelen vanuit een boek. De student moet echte ervaringen op doen. Hierom staan levensechte problemen centraal, waarbij het bedrijfsleven een cruciale rol kan spelen.
- Er is een **reflectieve dialoog**. De student praat met een of meer vertrouwde personen over zijn ervaringen. Hij wordt bevraagd op zijn kwaliteiten, waarden en ambities en ontwikkelt hierdoor zijn zelfbeeld en zelfinzicht. Deze reflectieve dialoog wordt uitgevoerd vanuit onderstaande opzet.
- De student krijgt hiermee zeggenschap over zijn eigen leerproces.

Evaluatie contactpersonen regionale bijeenkomsten Stimuleringsproject

